

ცნობის ფურცელი

სურათებიანი დამატება

დამატების № 207.

კვირა, 4 აპრილი 1904 წ.

გაზეთის № 2456

წყალი რსა მღეროდა

ქალაქედ მთის გიგმაგი ნაკადული ჩაღულუნებდა და სადაც ჩახრიალას წაწყდებოდა, გაჯვარებული ჩაშუოდა ძირს. ქარისაგან მოტაცებული იმისი ხმა, ხოლო ხშირის ტყისგან გაზრდილი და კლდეების ნაპარღებისა და ხერგლებისგან უარყოფილი, ჰაერში იფანტებოდა. ამ დროს ცრუმორწმუნე ფშავლის დედაკაცებს ტანში ვრუანტელი უვლიდა და ერთმანეთს შეშინებულნი ჩაპურჩულდნენ: „წყალნი მღერიან, — მოკედება ვინმეო.“ ეს უბრალო წყლის შხივილი, სიკვდილის მოკეტულად მიღებული, გონებიდან შლიდა მთიელების ფეკაცად ქებულ დედებს, რომელიაღც „ტყვიის მოღენა ცისა ხორხოზა ეგონათ.“ მით უმეტეს ჰზარადეა ეს ხმა ქალებს, რადგან ყველა, ვისაც კი ფეკაცობა ეთქმოდა, სახლიდან იყო წასული შირაქში ბედის საცდელად.

ნინოასე ქმარი შირაქში ჰყენდა მეცხვარედ. ამასაც ყური წყლისკენა ჰქონდა მიქცეული და ნაკლებს ყურადღებით არც ის ისმენდა წყლის მღერასა. თვითონაც გაშტერებული იმ წყლის შხივის ხმას უზანებდა და დაბალის ცმით უფერო მოსთქვამდა, ვიდრე მღეროდა, რაღაც გაუ-

ფშავლის ქალს მაგრე რიგად არ ემზნევა არც კოლქპარობისა და არც წაწლობაში.

ექვსის წლის ჯვარდაწერილი იყო ნინო და ჯერაც არ გამამდარიყო ქმრის ვეგრდულ უფრთით, ექვსი ღამეც არ გავთენებინა ზღღიზღ ნინოს მკლავზედ. წელიწადში ერთხელ არ მოვიდოდა და როცა მოვიდოდა, მაშინაც სულ ჰპარობდა და ჩჭარობდა. ცხვირი, ბინა, ჯერი, მწვემები, თათრები, ზამთრისათვის ყორღლები და ბინა იყო იმისი საღამარაკო და სადარდელი. ნინოსთვის კი ამ დროს ქვეყანაზედ ქმრის მეტი არაფერი არსებობდა.

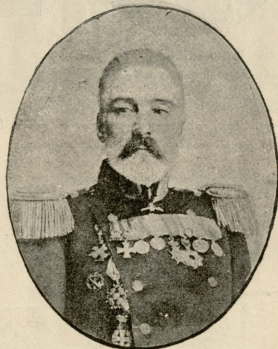

გაბე-ადმირალი სერადლოფი,
ახლად დანიშნული დაღ-ოკეანეს
ფლოტის უფროსად.

„ნეტავიო, ინატრებდა გულში, ცხენები სულ დაგოცოს, ვეღარ წავიდეს და ჩემთან დარჩეს. ბინა დაეწვას, ცხვირი ყველგამ გაუწყვეტოს და ან თათრებმა გაიჩეკონ.“ ნინოსთან გათენებული ღამე არ ავიწყდებოდა, სანეტაროდ ჰქონდა გამზადარი. იმისმა თვალბმა ძილი არ იტოლდნენ რა იყო, როცა ნანისთან იწვეა. უნლოდა თავის ქმრის თმაც ეკაცნა, თვალებიც, პირი, ცხვირი, ხელი, ტანისამოსი. უნლოდა იმის ამონასუნთქი ჰაერი ეკლავა, თვითონაც სულ ჩაეკლავა და იქ გულთანა აყოლოდა, ასე ძალიან რო უფანტკლებდა და უფრთოდა. ჩასტყუროდა დამამლოცივით, იმისი სულის ქცევა ტანში გრუნატელს ჰგავოდა, მჭოლის

ქ დაღ-ოკეანეს ფლოტის შტაბის უფროსი კონტრ-ადმირალი მილ-ლასი, რომელიც 31 მარტს დაიღუპა. იგი „პეტროპავლოვსკ“-ზე.

კონტრ-ადმირალი გრაგორივი, ახლად დანიშნული პორტ-არტუის ნავთსადგურის უფროსი.

მამლარ სიყვარულსა, ცეცხლივით აგზნებულ დაუნელებელ ენებთა დღევასა და დღემკაყოფილებელ სურვილზედ, რაც

ტანით კანკლებდა და დამბლაღებოდა. ჩასტყუროდა ცოფიანივით იმის შექმუნილ შუბლს, სწყუროდა დასწავებოდა

იმის ტუჩებს და უნდოდა ეწონა, ეწონა, სანამ არ გაძღებოდა და გაძღომით კი აღლაჰმა უწყადა, როდის გაძღებოდა ეს მისდღეში სურვილით გაუძღომელი შეყვარებული. მაგრამ ქმრის რილი, ჩვეულება წყუელი, ჩვეულება და ადათი უზრახნებდა, თვითონ არ მიჰყარებოდა ქმარს, რომ არ შერკცხენილიყო. თითქო დაჯიბრდნო, წყალიც თავისას არ იზლიდა და მღეროდა, ვინ იცის, რა საილდუმო ამბებს მოუთხრობდა. მომავალ რაიმე უბედურებაზედ მოსთქვამდა, თუ მზიარულობდა? ქვეყნის წარღვნას წინასწარმეტყველებდა, თუ თავის სიმღერით ამ მოწყენილ დედამეფის გამაზარლებას სცდილობდა?!

ჯარას უჯდა, თუ თითის ტარს აბზრიალებდა, ნინოს ყური წყლისკენა ჰქანდა. თითქო ბედის წიგნს უკითხავნო, ფითრდებოდა, როცა წყალი ხმაურობას უმატებდა და ცაში ვაშნიოდა. ამ დროს თითის ტარი ხელიდან უვარდებოდა და მიწაზედ გორავდა. ის კი თავაქინდრული ფერწასული, მიმკვდარებული, გაქვევებული იჯდა და ძლივსა სუნთქავდა და როცა მდინარე ხმის გაიწყვეტდა, თითქო მოსწყდა და უქანასკნელმა ნაკადულმადა ჩაიარაო, ნინო ისევ არსებაში მოდიოდა. ცოტა ხნის შემდეგ მდინარე ისევ მხას იღებდა, ღაბარაკობდა და თითქო გზაში გადალობილ ქვეს ეკამათებო, გა-

დავადგებოდი სვეტადა. რა ვქნა, ვერა ვსლუბ უშნო, დავწუხდი მეტის-მეტადა. ნეტავი მაინც მენახე სურვილით გაუძღომელსა. ყველას შეენატრი, ყველას: მწერს და მაკლს, მიწას მჭრამელსა, ფრინველთ დედალთ და მამალთა, ერთადერთის ბუდეს მჯდამელთა, ერთუერთის ნღაბით დამთვარალთა, ისევ და ისევ მღოვმელთა...

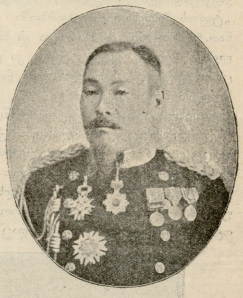
სთველი ხნელი და გრძელი იყო. ცხვარსაც კარგი ამინდ ჰქანდა. ნაწიმი მინდერებზედ სითბოსგან ახალი მოლი იყო ამოსული და ცხვარი კარგად ძლებოდა. საკლავი კიი ჯანად იყო და მეცხვარებეციც ეშურებოდნენ ცოლშვილისა და ნათესაიების სანახავად. ამიტომ იყო, რომ ქალები და რძლები კიი დარგებში სულ კარებზედ ისხდნენ და გზისკენ ეკითრო თვალი. ნინო ორსულად იყო და თავის ფეხმძივობას სასტიკად მალავდა. მახსოვს, რა რიგად წითლდებოდა სირცხვილით, როცა ვისმეს შეატყობდა, რომ ჩემი ასე ყოფნა გავიგოო.

მარშალი ნიკო აბონიის ვარის მთავარ-ნარდალი.

გენერალი ტაკაშაშა სახმხრო საბჭოს წერი.

გენერალი იაკუბა. იაშახიას ვარის სარდალი.

ჯავრებული გუბეში ჩაღურღურებდა. ამ დროს ნინო თავის უნებურად თავის თავზედ ღექსს გამოსთქვამდა:

უშნობისთვის აქამედ გული ვერ შამიჩვევია, ვაჰმე, შენს მოლოდინშია დამე დღედ ვადამქცევია! სუ ვტირი დღონებული, კრემლის ზღვა დამიქცევია; ნეტა თან ვაღვევებოდე, ორში ეს ამირჩევია! ნეტა შაირი ვიკოდე, თავი იმაში მეკადა: გულის მოსალოცხე ქართლსა, შამრგითელილი ღქესადა, წყლისა ნამადამე მატკია, ნისლს ავებტანე მე ცადა, ღრუბული ვადამიკრანდა, დავეცემოდი წვეთადა. ან მზე მქნა, შაკიებულსა

ორივე ხელს მუტელზედ იფარებდა, ვასახიზივარ ქალივით თაკილობდა და ხალხს ერიდებოდა. ნადირივით ქსუეიოო, იტკოდა ხოლმე დედა-ჩემი.—მეშინიან იმ ბაღლს არა აუტეხოს-რა, ძუძუსაც კი არ აწოვებს, სცხენიან, როცა ძუძუს უდებს პირში, დამინახავს ვინმეო, ღამის სიმშლით მოკლას ბავშვი. არ ვიცი რა ადამიანია, მე მაგისთანა ხასიათის ადამიანის მნახველი არ ვარ. ხეცსურის ჩამომავალია, ეგ ფშაველს არა ჰგავსო.

მართლაც, ნინოს ქრელი თვალები, ყვითელი თმა და მოკლე ცხვირი ფშავლისას არ უგანდა, თუმცა დედაც და მამაც ფშავლებად ითვლებოდნენ, ნინოს ბებო კი ხეცსურის ქალი ყოფილიყო.

პირველ ხანებში ნინო თავის ლოგინობაზედ გამოვილილ გაკირვების ფიქრებში იყო და სხვა აღარა ახსოვდა რა. მერე, როცა დრო გატეხდა და ქობიდან მოსულში გადავიდა, დედა-კაცებმა იწყეს შესვლა და ვაჟიანობას ულოკადნენ.

— ენატრებოდა ნინის ვაჟი და ღერებშიც მოგკათო. ვაგი-ზარდოთ ღერებში და შეგარჩინოსთ ფშავის ზევის სალოცავე-ბმა, სულ მამაზედ გამოკრილია.

ნინოს დადიქრება ხოლომე ეს სიტყვები და როცა ხალხის თვალს იცდენდა, დაუწყებდა თავის ბიჭს უყრადღებოთ თვალღებებს. იმის კი გულიონად ეძინა და როცა კი გაიღვიძებდა, თვალებს ძლივს ახელდა, ეზარებოდა, სინათლისა ემზინდა და უკმაყოფილებას აცხადებდა ყვირილით. როცა ძუძუს სწოვდა, ხუნემოდა, გოჭივით ტრუსუნებდა, მომეტებულ რძეს ისევ პირიდან აქცევდა. ჩასტკეროდა დედაც, ვერა ძღვებოდა იმისი ცქერით, თვალვებით ჰყლაპავდა, ძუძუზედ იკრავდა და იმის ერთ ძუძუზედ პირის მოსმა სხეულში ნეტარების გრუნანტელსა ჰგვირდა. ეზოა ატყობდა, რომ კალთაში თვის საყვარლის ასლი ეწევა, თავისი ნინია, მხოლოდ პაწაწა, უსუსური და ქვეყანა მოუხილვებელი. მეც მალმალე შევირბენდი ხოლომე ძალუხსთან, მაგრამ მე და კრევის დარი ადარა ჰქონდა ნინოს, მთლიან თავის

რამქანად გაქნელებული არტილერიის კადაზიღვა მსეურიაში.

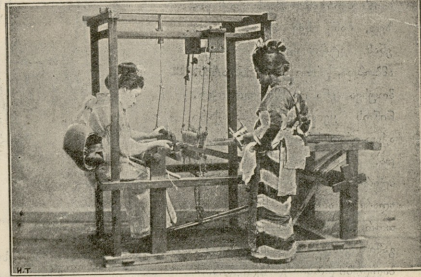
დარღვი იყო ჩამღრჩვილი და შვილის მამისად მგავსება უფრო და უფრო უღვიძებდა დაუკმაყოფილებელ სიყვარულსა და ვნებათა ცეცხლსა. მოუვლიდა ხოლომე ცოფივით სიბრაზე და მაშინ აღარც თავი უნდოდა, აღარც შვილი, აღარც ნინია, ოღონდ გულში კი ესეთი ცეცხლი არა მტებოდა. ჩაქრებოდა ის გრანობა, გველივით რო ჰგულს უწოვდა, სიმწარით საფეთქლები სტკიოდა და ტანზედ ჰირის ოფლს ასხამდა. ამ დროს აღარც ბაღის დარი ჰქონდა: გინდ სიცივით მომკვდარიყო, გინდ ცეცხლში ჩამწვარიყო.

ერთხელ მართლაც ვაგივებულს დაწითო ბოსლის წინ ბოსტანში უშველებელი ჰიაკოკონა და ჩაეყვანა ბაღლიც. დამდგარიყო გაშტერებული ცეცხლის პირას, თან მოსთქვამდა, შვილს უაღურსებდა: „შეცოდის შვილი, ამბობდა ნინო,

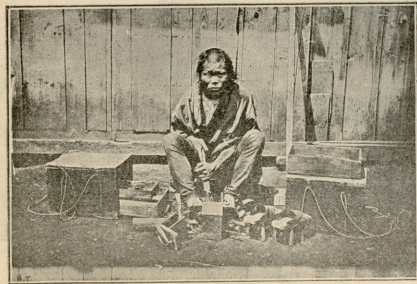
ი ა ვ ა ნ ი ი ს ც ხ რ ვ ა ბ ი ღ ა ნ
(საგუთარ გორესპინდელისაგან).

ბრანჯის შკა.

ფუქრთობა.

შეკაშე.

ბეჭის აწივებს.

როსთვის ვანდი, ჩემსა რა სიყვარულს ვხედავ, რა სატანჯვე-
დღე შენც არ ვაჭყენილიყავ და ჩემს გულს შენც არა ჰკლავ-
დე. დედაშენისთვის ვინ რა თავს იტყობს, რომ შენთვის თა-
ვი გაიცილებო. ვინა გითხულობს? ვის ახსოვხარ? ვის ეფი-
ქრებ? მამაშენს თავისი ციქნები და ბატკნები უფრო ეფი-
ქრება, ვიდრე თავისი გოგლია. კიდევ რა მოვიდეს, ხელ-
შიაც არ აგვიყვანს, ყურადღების ღირსად არა გცნობს, არც
კი დაგთავიადიერებს. იქნება ნაბიჭვარი ხარ! შენმა დედამ
უღალატა და სხვისა შვილს უზრდის თავის შვილიადა, რა
თვალეხსა ჰხუქავ? აბა ვაახილე თვალი, დიანახე რა დიდი
ცეცხლია. მოდი, შვილო, დაეთხეთ, აღარც შეგვცივა, ვე-
ღარც არას ეშმაკები და დევები გვიხამენ. არც მაშინ შერ-
ცხვება მამაშენს, როცა ეტყვი-
ან, შენი ცოლ-შვილი ცეცხლ-
ში დაგეწვია... მოხმე რა მი-
უფა, არც მაშინ ვაანებებს თავს
იმ სახარო ცხვარს, არც მაშინ
მოგვხედავს?! მაგრამ მე და
შენ რაღას ვაგვიგებთ, მამაშენი
იტყობს თავის ბჭავს ცოლს,
თუ აინუნშიაც არ ჩაივადებს
ჩვენს დაარგავსა. მე და შენ კი
ერთმანეთს ნუ მოგშორდებით,
დეე ის იყოს უჭენოდ ცოცხა-
ლი, უღარდელი. რა მადლია,
რა ინდღელოს!..»

მასხოსს, ქარისაგან ცეც-
ხლის ალი ხან დაწვებოდა მიწა-
ზედ, ხან ისევ ადგებოდა და
ენას ატრიალებდა: თითქო
ამბობდა, ერთი საღ ვინ არის,
მოუსევა ენა და მოვლოკოვო.
ნინოს ყვითელ თმებს ქარი
აქეთ-იქით ისროდა და აქანავებ-
და. ნინო ცოფიანივით იყო.
აღარც არავისი ეშინოდა და
აღარც არავისი სცხვენოდა,
თორემ შელოგინეს ჯუბიანს რა
გამოიყვანდა იმ დროს კარზედ-
ბაღლები ღობის გარედ ვღრია-
ლებდით: ვგრძობდით, რომ
ნინო კეთილს არასა ფიქრობ-
და. ჩვენი სახლი ახლო იყო.
დედაჩემს ცეცხლის შუქი დაე-
ნახა და გამოქცეულიყო.

— ის უკეთური ან თვითონ
აიტყება რასმე ან ბავშვს
დაშაროთებდა რასმეო.

დედაკაცები წვილ-კვილით
ეწვოდნენ ნინოს სახლისკენ.

ნინოც მოდუნებული, მკვდარსავით გაფთრებულიყო. ჩვენსა
ამოიყვანა დედაჩემმა. თურმე მთელი დამე თავჩაღუნული იჯ-
და, უხმოდ, უსიტყვოდ, თვალი არ მოუხუტუნია და არც ბავშვი-
სათვის ტუტე მოუწოვებია.

— რათა ჰკლავ მაგ ბაღის სიმშლით, რატო ტუტეს არ
აწოვებ, შე ტუტე დამწერის შვილო! — ეუბნებოდნენ დედა-
კაცები.

თ. რაჭავაძეაღია.
(დახსრული იქნა)

- საკვირეკლავა დემოთინი! უფელა ქალაქში გვემეს სხვის ქალაღღში
ჩახუღღისთვის, მაგრამ შენ მაინც შენსას არ ამღ!
- აბა საღა მეგეშქ?
- ზონში ზომ გვეშქს.
- მეშრე?
- გორშინც ზომ გვეშქს.
- მეშრე?
- მეშრე კაღვეგ ონში.
- მეშრე?
- მეშრე და შეტი რაღა კინდი!
- ისა, რომ ესენი არც ერთი ქალაქად არ თთულეხა.

რედაქტორ-კამომგეგმული ალ. ჯაბაღარი.